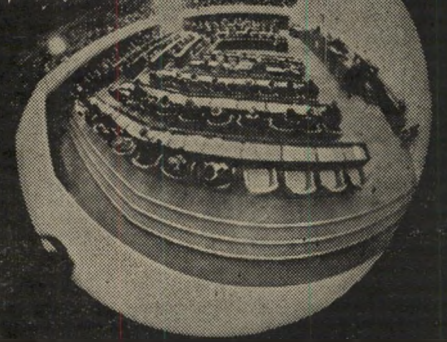


# הדעות בימים



## מאת אורי אבנרי

26 - 24 ביוני 1972

### אסור לנוגע

### בפרה קדושה!

הצעתנו החשובה ביותר, בשבוע שעבר בכנסת, היתה זו שלא עלתה כלל. היא נגעה, כמוכר, למשה דיין. אחרי שגולדה מאיר הכריזה בכנסת שמוותר לשר לעסוק במיסחר, ואחרי שבפרשת אלישבע נתגלו כמה דברים שיש להם השלכות חמורות ביותר על צורת פעולתו של שר הביטחון במילוי תפקידו, הגשנו הצעה לסדרהיום: „הפרשיות שנקשרו בשמו של השר משה דיין, והצורך לשנות נוהלים הנוגעים לשרי הממשלה.“ יושב ראש הכנסת, ראובן ברקת, פסל הצעה זו על פי סעיף שהוכנס רק לאחרונה לתקנון, בהשראת ח"כ



ישראל ישעיהו, מזכ"ל מפלגת העבודה, המשמש גם כיו"ר ועדת הכנסת. (צירוף זה של תפקיד מפלגתי מובחן עם התפקיד של קביעת הנוהלים בכנסת — הוא פסול על-עצמו.)  
סעיף זה אומר שיו"ר הכנסת רשאי לסגול הצעה רק במקרה אחד: שיש בו עלבון על אדם או חרי-צתי משפט עליו.  
מובן מאליו כי הנוסח הנ"ל אינו מעליב ואינו חורף מי משפט. שהרי לא נאמר בכותרת מילה פוגעת. אולם היו"ר פסל.

בו ביום הגשנו שלוש הצעות אלטרנטיביות. המתווה ביותר היתה זו: „הצורך בקביעת נוהלים חדשים ונוספים לגבי התנהגות חברי הממשלה.“  
להצעות מסוג זה יש תקדימים רבים. למשל, איש לא התנגד בשעתו לכך שהכנסת תדון בהצעה לסדר-

היום בפרשת חילופי דירות השרד של לוי אשכול, כשהיה שר האוצר.  
אולם אחרי יום של התייעצויות, פסל יו"ר הכנסת גם הצעה זו. פירסמו בכנסת הודעה לעיתונות:

„צד לנו לקבוע כי פטילת הצעה זו נוגדת את תקנון הכנסת, ומהווה תקדים מסוכן לפטילה בלתי-עניינית של נושאים, שהם בתחום אחריות הכנסת. הכנסת היא אחראית על הרשות המבצעת, והיא יכולה, ואף חייבת, להתייחס לנוהלים החלים על התנהגות שרים. כך רשאית הכנסת, למשל, לקבוע אם נאה או לא נאה לעסוק במיסחר, גם בהעדר חוק, או להחליט על איסורים נוספים.“  
„נוצר כאן תקדים מסוכן, המגביל באופן חמור ביותר את זכותו של חבר הכנסת ליוזם דיון על עניין שאינו רצוי לממשלה. אחרי הגבלת ההצעות לסדרהיום מבחינה כמותית, עליידי הנהגת מיכ"ס סה סיעתית לפני שש שנים (למחרת בחירת הכנסת, בעיקבות ראשית פעולת סיעתנו) נעשה עתה נסיון חמור להגביל גם מבחינת התוכן.“

ליו"ר הכנסת יש סמכות עליונה, והעירעור היחיד עליה הוא בפני ועדת הכנסת — שבראשה עומד, כאמור, אותו דמוקראט מדופלם, ח"כ ישראל ישעיהו.  
מובן שבכך לא תם המאבק. באותו יום עצמו הוני חה על שולחן הכנסת הצעת החוק הפרטית שלנו, שבאה לאסור עיסוקים פרטיים ומיסחריים של שרים. ליו"ר הכנסת אין סמכות לפסול הצעות חוק.  
אולם התקדים המסוכן לסתימת-פה בכל הנוגע לפרות הקדושות של מפלגת השלטון כבר נקבע — והוא מוכיח שוב עד כמה רופף הבסיס שעליו עומדת הדמוקרטיה הפרלמנטרית, ובאיזו מהירות היא יכולה להתרוקן מתוכנה, אם לא יהיה מי שייאבק עליה. בשבילנו המאבק רק מתחיל. הוא התנהל, לפי שעה, בדרך של שאילתות — השאילתות שהשרים נאלצו להשיב עליהם, והשאילתות שהגשנו השבוע.

### בלי רשיון

### ובלי מס?

**שאילתה מס' 3814**  
**ח"כ אורי אבנרי שאל את שר האוצר:**  
בהעולה היום מיום 1 בדצמבר 1971 נטען כי שר הביטחון מוכר עתיקות בחוקי-לארץ. כך, למשל, הוזכרה מכירה פומבית מאוסף העתיקות של מר דיין, שנערכה בלוס-אנג'לס. אבקש לדעת:  
(1) האם קיבל מר דיין רשיון לייצא עתיקות והיתר מאגף המטבע הור במשרד האוצר לסחור בעתיקות בחו"ל? אם כן — מתי?  
(2) האם דיווח מר דיין לרשויות האוצר על ההכנסות שהפיק ממכירת עתיקות בחוץ-לארץ? אם כן — מתי?  
**תשובת סגן שר האוצר צבי דינשמיין:**  
(1) התשובה היא שלילית.  
(2) ראה נא סעיף 231 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), הקובע הוראות בדבר סודיות.

### במה מותר

### לשר לעסוק?

**אל:** ראשיהממשלה  
**מאת:** ח"כ אורי אבנרי  
הריני מבקש לדעת:  
(1) האם קיימים נוהגים או כללים כלשהם, המגרי בילים שרים בעיסוקיהם מחוץ לתפקידם הממלכתי?  
(2) אם כן —  
א. מה הם כללים ונוהלים אלה?  
ב. מתי נקבעו?  
ג. עליידי מי נקבעו?  
ד. האם נבדק איפעם הצורך להוסיף או לשנות כללים אלה?  
אם כן — עליידי מי ומתי; ומה הוחלט?

### תעלומת

### הסליל שנמחק

**אל:** שר המשטרה  
**מאת:** ח"כ אורי אבנרי  
השבועון הגרמני שטרן, בגיליונו מיום 23.1.72, מספר כי קציני המשטרה אהרון שלוש, במסגרת מילוי תפקידו, יצר קשרים עם הגב' אלישבע צ'זיס ואלפרדה ברשל. מר שלוש נטל לבדיקה סליל-הקלטה שהיה בידי הגב' צ'זיס, וכשהחזר לגב' צ'זיס הסליל, כל ההקלטה שנעדר כה עליו נמחקת.  
לפי הנטען, נטל מר שלוש את הסליל לבדיקה. **הנני מבקש לדעת:**  
(1) האם הטענות דלעיל נכונות?  
(2) אם נטל מר שלוש את סליל ההקלטה — מדוע הוחזר עליו כשהוא מחוק?

(3) האם דיווח מר שלוש למונים עליו על טיפולו בפרשה הנ"ל?  
(4) כשנטל מר שלוש את סליל ההקלטה — מה היו הטעמים לכך?

### דופקים

### את השחורים

בכל פעם שיש הזדמנות להיטפל ללא-יהודים שקנו לעצמם אחיזה במקום כלשהו בארץ, מזדעקת סיעת גח"ל להצלת המולדת.  
לא מכבר הזעיקו את הכנסת נגד הכת הגרמנית, שהתמקמה בזכרון-יעקוב, ותיארו את המזימה הנוראה והחשוכה הנרקמת שם. השבוע הזעיק ח"כ חרות, מנחם ינדי את הכנסת נגד „עבריים השחור רים“, שהתמקמו בדימונה, תיאר אותם ככנופיה חו"רשת-מזימות, רוצחת ושודדת, שיש לסלקה מן הארץ. שר-הפנים הציע להעביר הצעה זו לוועדה. ביקשתי להסיר אותה מסדר-היום — אך הייתי היחיד שהצבעו בעד הצעה זו. להנמקתה אמרתי: **אורי אבנרי:** כשדוד המלך ברח מפני שאול והגיע לארץ פלישתים, אמר המלך המוסמך: „חסר משור געים אנוכי?“ אבל גם הוא לא גירש את דודי \*.  
אינני בא לטעון למען עליה המונית של כושים אמ-ריקאיים. וגם לא למען משיכת כיתות דתיות מכיתות שונות.  
**אבל אני מתקומם נגד הרוח של התעמולה, ולפעמים הסתה ...**  
**יוחנן כדר:** לא מצביעים על רוח. מה אתה

מציע?  
**אורי אבנרי:** מייד אסביר לך מה אני מציע. לפי ההסתה הנשמעת באמצעות התקשורת, במדוויזיה ובדריו, שאין בכלל מקום לזרים במדינת ישראל. פעם זוהי כת דתית גרמנית, ופעם זוהי כת דתית כושית-אמריקאית, אך תמיד הנימה היא אותה נימה: „ויהי מחננו מהור.“

אני מציע, גברתי היושב-ראש, להוריד את ההצעה הזאת מסדר-היום, מפני שאינני יכול להסתפק בפסוק הסתמי, שאמר שר-הפנים, כי אין כאן כל רבב של אפליה גזעית.  
**עובדה היא שהעולם יקבל את הדבר כעניין שבאפליה גזעית, כעניין המכוון נגד בני הגזע השחור, ואני עצמי מתקשה להשתחרר מן הרושם הזה.**

שמעתי את דבריו של חבר-הכנסת ינדי: יש טרור, יש פחד בדימונה. מצטיירת תמונה של סיוט. כשכנופיה נוראית פרשה כנפיה על העיר השקטה הזאת. הלא מדובר על קבוצה קטנה של כושים!

**מרדכי פורקים:** אתה היית שם, ראית את זה? נא לדימונה ותראה מה הולך שם!  
**יוסף תמיר:** חבר-הכנסת ינדי לא הגזים. הוא הצניע בדבריו.  
**אורי אבנרי:** הדברים האלה מזכירים לי נימות מסויימות, הנשמעות בארצות-הברית במל"חמה בין הקבוצות האתניות, וקיוויתי שבארץ הזאת נישאר משוחזרים מנימות אלה.

היה שם מיקרה רצח אחד בינם לבין עצמם. כמה מיקרי-רצח יש בינינו לבין עצמנו?  
**מה המעם לטפול על קבוצה קטנה זו האשי-מורה, כאילו יש כאן פלישה כריזמית, כאילו נמצאים אנו מפוחדים באיזה גיפן משלנו, וזרים מטיילים עינינו טרור ופחד?**

מה הטעם בכל הדיבורים האלה? אני חושב שטוב תעשה הכנסת אם לא תטפל בכלל בפרשות כאלה.  
**מרדכי פורקים:** אתה רוצה שהיא תשאיר להעולם הזה לטפל בזה?  
**אורי אבנרי:** אני חושב שטוב תעשה הכנסת אם לא תטפל בכלל בעניינים מסוג זה, ותשאיר אותם לפי המינהלי הרגיל של משרד-הפנים, שגם הוא חייב להקפיד על כך שלא יתעורר שמץ של חשד שמא נוהגת מדינת ישראל אחרת כלפי זרים מבני הגזע השחור מאשר כלפי זרים מבני הגזע הלבן.

### קיום הגון

### לזקקי סעד

בתום הוויכוח על משרד-הסעד, הגישה סיעתנו את הצעת-ההחלטה הבאה, שנדחתה — כמוכר — פה אחד:  
(1) הכנסת קובעת שיש צורך במינוי סגן ראש-הממשלה, שירכז בידיו את הכוונת כל השירותים הסוציאליים של הממשלה, ויתאם בין משרד-הממי-שלה המופקדים על שירותים אלה.  
(2) הכנסת קובעת שהמנצב הסוציאלי של היחסים בין דויד ובין איש מלך גת היו מסובכים. בפרק כ"א של ספר שמואל א' נאמר כי דויד ברח מפני שאול אל איש, והעמיד שם פני משוגע. „ויאמר איש אל עבדיו: הנה תראו, איש משתגע, למה תביאו אותו אלי? חסר משוגעים אנוכי, כי הבאתם את זה להשתגע עלי, הנה יבוא אל ביתי? ויבן דויד משם וימלט אל מערת עדולם...“ אולם בפרק כ"ז נאמר כי דויד חזר אל איש, ולפי בקשתו נתן לו איש את ציקלג.